

Έκθεση γενικών συνεπειών

1	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
---	-------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ	
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων	χ	χ			
		Μείωση δαπανών	χ				
		Εξοικονόμηση χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	χ	χ			
		Άλλο		χ	χ		
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών					
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών			χ		
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	χ	χ	χ		
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων	χ	χ	χ		
		Άλλο					

Σχολιασμός/ ποιοτική αποτίμηση:

Η εθνική οικονομία θα ωφεληθεί πολλαπλώς από ένα ενδυναμωμένο θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε φορολογικό, διοικητικό, κοινωνικό επίπεδο.

Η εμπιστοσύνη στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τους επενδυτές και το ευρύ κοινό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη ακριβούς καθεστώτος γνωστοποίησης που παρέχει διαφάνεια στις δομές του πραγματικού δικαιούχου και του ελέγχου των εταιρειών. Αφενός, οι μεγάλοι επενδυτές με σημαντικά

δικαιώματα ψήφου και ταμειακών ροών ενδέχεται να ενθαρρύνουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και απόδοση της επιχείρησης. Αφετέρου, ωστόσο, οι ελέγχοντες πραγματικοί δικαιούχοι με μεγάλες ομάδες ψηφοφορίας ενδέχεται να έχουν κίνητρα για να εκτρέπουν τα εταιρικά περιουσιακά στοιχεία και ευκαιρίες για προσωπικό όφελος σε βάρος των επενδυτών μειοψηφίας.

Η δυνητική ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές θεωρείται θετική παρενέργεια και όχι σκοπός της αύξησης της διαφάνειας, που είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος λιγότερο πιθανού να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Με την αποτελεσματική λειτουργία του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων καλύπτεται η ανάγκη για την πρόσβαση σε ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, η οποία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τον εντοπισμό των εγκληματιών, οι οποίοι αλλιώς θα μπορούσαν να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους πίσω από μια εταιρική δομή.

Η ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αρμοδίων αρχών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της διασυνοριακής φύσης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στο πλαίσιο αυτό έχουν ενισχυθεί οι αρμοδιότητες και η εποπτεία της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σε θέματα ΞΧ/ΧΤ. Επίσης οι επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές σε τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου περιορίζονται όταν εντοπίζονται σημαντικές αδυναμίες στο καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ των οικείων τρίτων χωρών, εκτός εάν εφαρμόζονται κατάλληλα πρόσθετα μέτρα ελαχιστοποίησης του κινδύνου ή αντίμετρα. Όταν πρόκειται για τέτοιες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου, και για τέτοιες επιχειρηματικές σχέσεις ή δοσοληψίες, απαιτείται από τις υπόχρεες οντότητες να εφαρμόζουν ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για τη διαχείριση και τον μετριασμό αυτών των κινδύνων.

Το παρόν νομοσχέδιο ενισχύει το νομικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταπολέμηση του φαινομένου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, διευρύνοντας τις δυνατότητες συνεργασίας των εμπλεκόμενων αρμόδιων φορέων, την πρόσβαση σε μητρώα και διαθέσιμες πληροφορίες.

Οι εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών, της Interpol και της Europol κάνουν λόγο για την ολοένα και αυξανόμενη σύγκλιση οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας. Η σχέση μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας και οι δεσμοί μεταξύ των εγκληματικών και των τρομοκρατικών ομάδων συνιστούν όλο και μεγαλύτερη απειλή για την ασφάλεια της Ένωσης. Η πρόληψη της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε στρατηγικής για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής.

Αν και έχουν επέλθει σημαντικές βελτιώσεις στην υιοθέτηση και την εφαρμογή των προτύπων της Ειδικής Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) και στην υποστήριξη του έργου του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης σχετικά με τη διαφάνεια από τα κράτη μέλη κατά τα τελευταία έτη, είναι σαφής η ανάγκη να αυξηθεί η συνολική διαφάνεια του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος της Ένωσης. Η πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνο αν το περιβάλλον είναι εχθρικό για τους εγκληματίες που αναζητούν καταφύγιο για τα οικονομικά τους μέσω αδιαφανών δομών.

2	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
---	--------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ	
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	x				
		Υποδομή / εξοπλισμός	x				
		Προσλήψεις / κινητικότητα	x				
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκόμενων	x	x	x		
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης	x	x			
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
Άλλο							

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Για την εφαρμογή όσων ορίζονται θα απαιτηθεί κατάλληλη διαχείριση και αύξηση ανθρώπινων και υλικών πόρων προκειμένου οι αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά στην επέκταση των αρμοδιοτήτων τους ως συνέπεια του παρόντος.

Όλα τα υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 5 του ν. 4557/2018 στα οποία προστίθενται και οι πάροχοι υπηρεσιών εικονικών περιουσιακών στοιχείων, οφείλουν να εφαρμόζουν τις προτεινόμενες ρυθμίσεις στις καθημερινές τους συναλλαγές, καθώς το σύνολο της κοινωνίας επηρεάζεται, με έμμεσο και πολυεπίπεδο τρόπο, από τη χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά στα πιστωτικά ιδρύματα, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές, τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων, τις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων από δάνεια και πιστώσεις, τις εταιρείες παροχής πιστώσεων, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, τα ιδρύματα πληρωμών, τις ταχυδρομικές εταιρείες, ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες πληρωμών, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, τις εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, τις εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, τις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και τους συνδεδεμένους αντιπροσώπους τους, τις εταιρείες επενδυτικής διαμεσολάβησης, τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, τις εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων, τις εταιρείες ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, τους μεσίτες ακινήτων, τις επιχειρήσεις καζίνο, τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων, τις συμβολαιογραφικές και δικηγορικές εταιρείες, τους εξωτερικούς λογιστές-φοροτεχνικούς και κάθε άλλο πρόσωπο που αναλαμβάνει να παρέχει, είτε άμεσα είτε μέσω άλλων συνδεδεμένων προσώπων, υλική βοήθεια, συνδρομή ή συμβουλές σχετικά με φορολογικά θέματα, ως κύρια επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα, πρόσωπα που αποθηκεύουν, εμπορεύονται ή ενεργούν ως μεσάζοντες στο εμπόριο έργων τέχνης, όταν αυτό πραγματοποιείται από ελεύθερους λιμένες, οι πάροχοι υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών νομισμάτων και παραστατικών νομισμάτων, οι πάροχοι υπηρεσιών θεματοφυλακής πορτοφολιών εικονικών νομισμάτων.

Προβλέπεται ότι οι αρμόδιες εποπτικές αρχές των ανωτέρω πρέπει να διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς και τεχνικούς πόρους για τον έλεγχο συμμόρφωσης των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων. Επιπλέον, εφόσον δεν διαθέτουν αντίστοιχες δομές, οφείλουν να συγκροτήσουν ειδικές υπηρεσιακές μονάδες, οι οποίες στελεχώνονται επαρκώς με εξειδικευμένο προσωπικό που θα ασκεί τα σχετικά εποπτικά καθήκοντα.

Τέλος το πληροφοριακό σύστημα του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (για την πρόσβαση σε ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο των νομικών προσώπων/οντοτήτων) σχεδιάστηκε από το τμήμα Δ' της Δ/σης Χρηματοοικονομικής Πολιτικής της Γεν. Δ/σης Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών το 2018 και υλοποιήθηκε το ίδιο έτος από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του υπ. Οικονομικών και νυν ΓΓΠΣΔΔ του υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης χωρίς την παροχή βοήθειας από ιδιωτικό φορέα. Ως προς το μελλοντικό κόστος λειτουργίας και συντήρησής του υπάρχει πρόβλεψη επιβολής τέλους πρόσβασης.

3	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
---	----------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου	X	X	X	X
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους				
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων	X	X	X	X
		Άλλο				
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή				
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης	X	X	X	X
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων	X	X	X	X
		Άλλο				

Σχολιασμός/ ποιοτική αποτίμηση:

Τα εγκλήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας επηρεάζουν πολλαπλώς την καθημερινότητα των πολιτών.

Η ακριβής εξακρίβωση και ο έλεγχος των δεδομένων των φυσικών και νομικών προσώπων είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Οι τελευταίες τεχνικές εξελίξεις στην ψηφιοποίηση των συναλλαγών και των πληρωμών επιτρέπουν την ασφαλή απομακρυσμένη ή ηλεκτρονική εξακρίβωση.

Οι πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις αποκάλυψαν τις αναδυόμενες νέες τάσεις, ιδίως όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι τρομοκρατικές ομάδες χρηματοδοτούν και διεξάγουν τις δραστηριότητές τους. Ορισμένες σύγχρονες υπηρεσίες τεχνολογίας καθίστανται όλο και πιο δημοφιλείς ως εναλλακτικά χρηματοπιστωτικά συστήματα ενώ παραμένουν εκτός του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας της Ένωσης ή επωφελούνται από εξαιρέσεις από νομικές απαιτήσεις που ίσως δεν δικαιολογούνται πλέον. Η ανωνυμία

των εικονικών νομισμάτων καθιστά δυνατή τη δυνητική αθέμιτη χρήση τους για εγκληματικούς σκοπούς.

Η συμπερίληψη παρόχων που ασχολούνται με υπηρεσίες ανταλλαγής μεταξύ εικονικών νομισμάτων και παραστατικών νομισμάτων και παρόχων υπηρεσιών θεματοφυλακής πορτοφολιών εικονικών νομισμάτων δεν θα αντιμετωπίσει εξ ολοκλήρου το ζήτημα της ανωνυμίας που συνδέεται με συναλλαγές σε εικονικά νομίσματα, καθώς το περιβάλλον των εικονικών νομισμάτων συνεχώς εξελίσσεται και παρέχει δυνατότητα απόκρυψης.

Προκειμένου να συμβαδίσουμε με τις εξελισσόμενες τάσεις, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αύξηση της διαφάνειας των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, των εταιρικών και άλλων νομικών οντοτήτων, με στόχο τη βελτίωση του υφιστάμενου προληπτικού πλαισίου και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Χρειάζεται όμως παράλληλα να επιτευχθεί ισορροπία των στόχων και να εξασφαλιστούν:

α) τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 7 του Χάρτη), το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8 του Χάρτη) και την επιχειρηματική ελευθερία (άρθρο 16 του Χάρτη),

β) η αποτελεσματική προστασία των ατόμων που εκτίθενται σε απειλές, αντίποινα ή εχθρικές ενέργειες ή εργασιακές ενέργειες που είναι δυσμενείς ή που εισάγουν διακρίσεις εκ του λόγου ότι έχουν αναφέρει υπόνοιες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είτε εσωτερικά ή στη ΜΧΠ, να μπορούν να υποβάλλουν καταγγελία κατά τρόπο ασφαλή στις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές.

Επίσης, για λόγους ασφάλειας δικαίου και ισότιμων όρων ανταγωνισμού, είναι σημαντικό να καθορίζεται σαφώς ποια νομικά μορφώματα εγκατεστημένα σε ολόκληρη την Ένωση θα πρέπει να θεωρηθούν παρεμφερή με εμπιστεύματα ως εκ των καθηκόντων ή της δομής τους.

4	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική επισύναψη). Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.